

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

תוכן עניינים

1. א. אחרי רבים להטות רובא דאיתא קמן כגון ט' חנויות.....
2. ב. וסנהדרין.....
4. ג. רובא דליתיה קמן כגון קמן וקמנה.....
4. ד. ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחיה.....
6. ה. המחתיך בגידים והשורף בעצמות אין בו משום שבירת עצם.....
7. ו. חלבו האליה תמימה ... מקום שהכליות יועצות ... היכא דליף לית לן בה.....
8. ז. הערופה כשהיא שלמה תיהוי.....
8. ח. כפרה כתיב בה כקדשים.....
8. ט. ושחט ושורף מה שהיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה.....
9. י. משעיר המשתלח ... שיהו שניהם שוים.....
10. יא. אין גורל קובע לעזאזל אלא בדבר הראוי לשם.....
10. יב. לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה אברים אברים.....
12. יג. ורוב בעילות אחר הבעל.....
13. יד. מעדים זוממין ... לא הרגו נהרגין הרגו אין נהרגין.....

דף יא.

א. אחרי רבים להטות רובא דאיתא קמן כגון ט' חנויות

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת פסחים דף ט: וכתובות טו: שתשע שחנויות מוכרות בשר כשר¹, ואחת מוכרת בשר טריפה, וידוע איזו חנות מוכרת בשר, וכן בכל מצב בו קבועים במקומם המוכרים². בשר הנמצא בשוק, או ביד קטן נכרי שקנה מחנויות אלו, מותר, כיון שרוב החנויות מוכרות בשר שחוטטה, וכל דפריש מרובא פריש. זהו דין תורה, אבל חכמים אסרוהו בנמצא ביד נכרי או בשוק, אף על פי שכל השוחטים וכל המוכרים ישראל, מדין בשר שנתעלם מן העין. אך נמצא ביד קטן מותר, ואפילו נמצא קרוב לחנות שמוכרת טריפה שרוב וקרוב הלך אחר הרוב³.

אולם אם לקח מאחת מהן ואין ידוע מאיזה מהן לקח, ואפשר שלקח מחנות האיסור, אין הולכין אחר הרוב והרי זה אסור מספק⁴, שכל קבוע כמחצה על מחצה דמי.

ומכיון שאיסורו מספק אם מסתפק אם לקח איסור דרבנן לדוגמא חלב עכו"ם מותר שספק דרבנן לקולא⁵. אך אם יש חשש דאורייתא כגון גבינת נכרי יש להחמיר⁶.

וכן לקולא ט' חנויות מוכרות טריפה ואחת מוכרת כשרה, אין הולכים אחר הרוב ואומרים שודאי אסור, אלא אסור מספק⁷.

אם אינו יודע אילו הם החנויות הכשרות ואלו הם הטרפות הכל אסור. שהרי הם קבועים, והרי זה כתערובת שאין בה רוב⁸.

ומה שאנו⁹ אומרים כל דפריש מרובא פריש, היינו שלא פירש לפנינו, אבל אם פירש לפנינו או שרואה כשהנכרי לקחו, ואינו יודע מאיזה חנות יצא הרי הוא כאילו לקחו משם בידו.

ב. וסנהדרין

¹ שו"ע ונו"כ יו"ד קי ג

² יד יהודה שם הקצר ס"ק יג

³ שו"ע שם ובסג א

⁴ שו"ע ונו"כ יו"ד קי, ג.

⁵ פמ"ג שפ"ד שם ס"ק יד

⁶ שם

⁷ באר היטב שם ס"ק ט בשם הש"ך ס"ק טו

⁸ פמ"ג שם

⁹ רמ"א שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף ב. שבדיני¹⁰ נפשות¹¹ אם נחלקו בזה החוטא¹² אם יהרג או לא יהרג, אם היו הרוב מזוכים זכאי, ואם היו הרוב מחייבין אינו נהרג עד שיהיו המחייבין יתר על המזוכים שנים, מפני השמועה למדו שעל זה הזהירה תורה ואמרה (שמות שם) לא תהיה אחר רבים לרעת כלומר אם הרוב נוטים לרעה להרוג לא תהיה אחריהם, עד שיטו המייה גדולה ויוסיפו המחייבין שנים, שנאמר (שם) לנמת אחרי רבים להטת המייתך לטובה על פי אחד לרעה על פי שנים.

אבל אם היו המחייבין יותר על המזוכין אחד, לא יעשה הדיין בחוטא¹³ כדברי המחייבין וכל אלו הדברים קבלה הם.

כיצד סנהדרי קטנה¹⁴ של עשרים ושלושה שנחלקו בדיני נפשות, שנים עשר אומרים חייב ואחד עשר אומרים זכאי, הרי זה זכאי. אחד עשר אומרים זכאי ושלושה עשר אומרים חייב, הרי זה חייב. שהרי המחייבין רבו בשנים.

¹⁰ רמב"ם סנהדרין פ"ח ה"א חינוך מצוה עו

¹¹ "ועיקר זה המקרא משמע בדיני נפשות שאמר לרעות דאלו בדיני ממונות מה שהוא טוב לזה רע לזה" כ"כ בסמ"ג לא תעשה קצו וכן הוא בתוס' סנהדרין ג ע"ב ד"ה מוקי לה משום דקרא משמע בדיני נפשות דכתיב וכו' לרעות דמשמע דבר שהוא רע לכל דהיינו דיני נפשות אבל בדיני ממונות זכות לזה וחובה לזה ואף על גב דדיני נפשות נמי קרי ליה זכותיה דגואל הדם בריש אחד דיני ממונות (לקמן דף לג:) מ"מ חשיב ליה רעות כיון דאין מרויח כלום במיתתו של זה וכן הוא בסמ"ע חו"מ סי' יח ס"ק ג ועיין בחכמת שלמה שם שכתב שלפ"ז כל מקום שיש חוב לבד בלא זכות כגון באיסור והיתר או בדין אם לפסול אדם לשבועה או לעדות משום גזלן וכיו"ב או לפסול אדם מלבוא בקהל נצטרך ג"כ דוקא שנים לחובה אמנם באיסור והיתר שהדין יכול להיות גם ביחידי א"כ בזה לא נצטרך שנים שנעמיד אוסר מול מתיר ושקולין הן וכמאן דליתא וישאר השלישי כאחד שאוסר אבל במקום שצריך ג' כגון לפסול לעדות א"כ גם אם נאמר על השנים כמאן דליתא א"כ ישאר יחיד והוא אינו יכול לגמור הדין ביחידי שלזה בעינן שלושה וכיון שצריך כל השלושה א"כ נצטרך לחובה שיהיו המחייבין יתרים שניים שיהיה רובא דמינכר ועיי"ש שחלק על גוף דברי הסמ"ע שאפשר שהוא רק בדיני נפשות דגלי לן קרא ולא ציין שם שנים בסמ"ג ותוס' כתבו כן

¹² וגבי בן נח אינו נוהג דין זה, ואם יש רוב לחובה אפילו על ידי אחד חייב, כי לא נלמד אלא מקרא זה, ובישראל הוא דכתיב (מנחת חינוך מצוה עו אות א)

¹³ ועיין באור שמח שם שהסתפק איך הדין בעדים שבאו להזים העדים המעידין, וי"ב אומרים דהוי הזמה וי"א אומרים דלא הוי הזמה, האם נאמר דלא מחייבי העדים המזומין מיתה דבזה כתיב לא תהיה אחרי רבים לרעות, אבל אם כן יהא רעה לנבי הבעל דבר שהעידו עליו כיון שעדין לא הוזמו יהרג הוא, וצריך להקור בזה מי הוי כמו הכחשה דמיפטרי שניהם והוה"ד איפכא אם י"ב אומרים דלא הוי הזמה וי"א אומרים דהוי כהזמה, מי מיפטר הבע"ד שהעידו עליו, או דילמא כיון דכבר נגמר דינו ולקטלא קאי תו לא משגחינן רק על הגמר דין שצריכין לגמור וזה רק על העדים שעל ידי הזמה מיקטלי, ולא על הבעל דבר שהעידו עליו ובכ"ז צריך עיון.

¹⁴ רמב"ם סנהדרין פ"ט ה"ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

אחד דיני נפשות¹⁵ ואחד דיני מלקיות ואחד דיני גלות הדינים האלו שוים בהן¹⁶.

ג. רובא דליתיה קמן כגון קטן וקטנה

כבר התבאר ביבמות דף צו: ודרף קיא: שקטן פחות¹⁷ מבן ט' שנים הבא על האשה אין ביאתו נחשבת לביאה כלל, אבל מבן ט' שנים ויום אחד ואילך ביאתו נחשבת לביאה, וקונה ביבמתו מדרבנן, ואף על פי שאין קניין לקטן, הרי קנוייה לו ועומדת מקידושי אחיו המת. ואפילו ביבמתו אינו קונה קניין גמור שהרי מ"ט קטן הוא, ואין קניין לקטן מן התורה, אלא שחכמים תקנו לו הקנין הזה כיון שהוא דומה לביאת גדול והיא זקוקה לו ועומדת, כמו שתקנו קניין ביבמה לגדול ע"י מאמר שהוא דומה לקידושין.

לפיכך בן ט' שנים ויום¹⁸ אחד שבא על יבמה קטנה יגדלו זה עם זה, ורשאיין להיות ביחד ולבא עליה תדיר עד שיגדל¹⁹, ואם בא לגרשה אינו יכול עד שיגדיל, דנט קטן אינו נט.

ד. ונתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים

כבר התבאר במסכת יומא דף כו: שמצות עשה לעשות העולה²⁰ כמשפטה הכתובה בתורה, ואינה ככל הקרבנות שמקטיר רק האימורין, אלא מפשיט ומנתח ומקטיר כל הנתחים על גבי המזבח שנאמר (ויקרא א פסוק ו ט) וְהַפְּשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנָתַח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ וְגו'. וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת הַכֹּל הַמִּזְבֵּחַהָ עֹלָה וְגו'. ואחר שנתחו את הבהמה לנתחיה, מוליכים את האיברים לכבש.

¹⁵ שם פי"א ה"ד

¹⁶ בכסף משנה כתב דמלקות במקום מיתה עומדת, א"כ דיני נפשות לאו דוקא, דמלקות וגלות ג"כ בדין זה. "ואיני מבין, כיון דמלקות בשלשה א"כ לא משכחת לה לילך אחר הרוב לחייב בשום פנים, כי תמיד ליכא רק אחד יותר לחיוב, א"כ משכחת לה לזכות, ולחיוב לא משכחת לה רק כשכל השלשה מסכימים לחיוב, וצ"ע דבדין זה דמלקות לא נלך אחר הרוב בשום פעם רק לזכות, מ"מ כיון דדעת הרמב"ם כאן כן ואין חולק עליו, ודאי הדין כן" (מנחת חינוך שם)

¹⁷ שו"ע ונו"כ קסו א

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם ה

¹⁹ ערוך השולחן אבן העזר שם סעיף ו

²⁰ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ו הלכה י – יש ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן עד סעיף כו – כח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

אם היה העולה פר עשרים וארבעה כהנים מוליכים אותו, הראשון מוליך את הראש, והשני והשלישי מוליכין רגל של ימין, והרביעי והחמישי את העוקץ, והששי והשביעי הרגל השמאלי, והשמיני את החזה, והתשיעי והעשירי והאחד עשר מוליכין את הגרה, ושתי הידים בשנים, ושתי הדפנות בשנים, והקרביים והסולת והיין בשלשה שלשה, הרי כ"ד.

ולמה לא²¹ יחלקו האבר הגדול של שור לחלקים שנאמר ונתת אתה לנתתיה ולא נתתיה לנתתים²².

אם העולה הוא מן הצאן כלומר כבש או עז מוליכין אותה ששה כהנים, הראשון בראש וברגל וחוטמו כלפי זרועו ולא לחוץ שאין זה נוי, וקרניו בין אצבעותיו, ובית שחיטה למעלה והפדר עליה, והרגל של ימין בשמאלו ושני בצים עמה²³ ובית עורה לחוץ והיינו מקום שמשם הפשיט העור ומקום החתך כלפי המוליך.

והשני בשתי הידים, של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ.

והשלישי בעוקץ וברגל השמאלי, העוקץ בימינו והאליה והוא השומן הדבוק בעוקץ מדולדלת בין אצבעותיו כלומר מושפלת בין האצבעות, ואצבע הכבד ושתי הכליות עמו, וכן השתי צלעות הדקות שמכאן ומכאן²⁴ והרגל בשמאלו ובין עורן לחוץ.

והרביעי בחזה ובגרה, החזה בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיה בין אצבעותיו.

החמישי בשתי דפנות, של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוץ.

והששי בהקרביים והם נתונים בבזך כלי שרת, והכרעיים על גביהם מלמעלה. ושני כהנים לוקחים הנסכים הסולת ביד כהן אחד והיין ביד השני.

אם היה איל שקרביו יותר מבכבש וכן נסכיו יותר מבכבש מוליכין שני כהנים הקרבים, שהוא שבעה כהנים המוליכים את האברים, והסלת בשנים, והיין בשנים.

נמצאת למד שהכבש או העז מוליכין אותם שמנה כהנים לכבש המזבח, חמשה בנתחים ואחד בקרביים ואחד בסלת ואחד ביין²⁵. ושל איל אחד עשר כהנים, חמשה בנתחים ושתיים בקרביים ושתיים בסלת ושתיים ביין.

²¹ רמב"ם שם הלכה יט

²² צ"ע אמאי לא הזכיר רבינו דביא דלייף לית לן בה דאיתא בנמו' ואולי אינו אלא דהייה בעלמא אך לדינא קי"ל דאף דלייף אין מנתחים. שו"ר שכעין זה כתב ביד דוד

²³ הר המוריה שם יא

²⁴ הר המוריה שם יג

²⁵ הר המוריה שם יז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

כל זה הוא בעולות של ציבור כתמידין ומוספים וקיץ המזבח, אבל עולת יחיד הנתחים מתחלקים כנזכר, אבל כמה כהנים יוליכו ו"א²⁶ שאין שיעור לזה ויכולין להוליך כמה כהנים שירצו, וכל הקודם זוכה²⁷, או שבעלים בוררים איזה כהן שירצו²⁸. מיהו וודאי שאין דרך לשנות מכפי שאמרו חכמים²⁹, וי"א³⁰ שגם בקרבן יחיד מוליכים כסדר הזה והכהנים שזכו בפייס בעבודות התמיד היו זוכים ג"כ בקרבן יחיד, כלומר הזוכים בפייס השני והרביעי הם הזוכים בקרבן יחיד, ואם היה קרבן יחיד מן האיל או שור שהאיל מוליכין אותו שמונה כהנים והפר כ"ד, הכהנים העומדים אחר הי"ג כהנים שזכו בפייס שני הם זוכים על הסדר בעבודות המיותרות שיש באיל או בפר.

ה. המחתך בגידים והשורף בעצמות אין בו משום שרירת עצם

כבר התבאר במסכת פסחים דף פד: שהשובר³¹ עצם בפסח טהור הרי זה לוקה שנאמר (שמות יב פסוק מז) וְעֵצִים לֹא תִשְׂפְּרוּ בוֹ, וכן נאמר בפסח שני (במדבר ט פסוק יב) וְעֵצִים לֹא יִשְׂפְּרוּ בוֹ.

²⁶ רמב"ם שם

²⁷ במשנה למלך הלכות תמידין ומוספין פרק ד הלכה ט הסתפק "שוב ראיתי לרש"י בפ"ב דיומא (דף כ"ו) עלה דמתני' דקתני אבל בקרבן יחיד אם רצה להקריב מקריב שכתב אם רצה להקריב כהן יחידי את הכל ובלא פייס ע"כ הרי דס"ל דלא היה פייס לקרבן יחיד, אך לא ידעתי אם הדבר תלוי בדעת בעלים דלמי שירצו הבעלים יתנו אותו להקריב או דלמא כל הקודם זכה. ומפשטן של דברים נראה דכל הקודם זכה ולא ידעתי למה לא חששו חכמים לדלמא אתו לאינצויי בקרבן יחיד כמו שתקנו בקרבן צבור והיה להם לתקן פייס ג"כ בקרבן יחיד ואולי דדוקא בקרבן ציבור חששו חכמים דאתו לאינצויי משום דחביב להם טובא עבודת ציבור ודוחק. שוב ראיתי להרב בעל תו"ט שגם הוא הקשה כן

²⁸ ולא שייך דאתי לאינצויי דאדם רשאי לעשות בשלו מה שירצה מה שאין כן בקרבנות צבור וכן פי' הרב ברטנורה ורש"י בפ"ז דתמורה מ"ג דרשאי ליטול דבר מועט כדי שיתן עולה זו לבן בתו כהן כדי שיטול העור עד כאן לשונו. ואף על גב דתוס' שם דל"א ע"ב השינוי על רש"י דלא מצינו לשון זה רק גבי בכור מ"מ לא כתבו שלא יהיה הבעלים בידם ליתן למי שירצו. תוספות חדשים מסכת יומא פרק ב משנה ז

²⁹ ולכן אמרו במדרש איכה על פסוק רבתי בגוים דעל מה שהקריב שלמה בקר כ"ב אלף וצאן ק"ב אלף ותנינן פר קרב בכ"ד ואיל ב"א ותדע כמה כהנים היו ע"ש אף על פי שאין הכרח לזה אך מסתמא לא שינו מעצת חכמים, ומיושב קושית המל"מ ע"ש ערוה"ש העתיד שם.

³⁰ כ"כ במשנה למלך שם פרק ד הלכה ט וז"ל "שראיתי בירושלמי סוף פ"ב דפרו של יחיד היה קרב בששה ולפי הירושלמי הזה ניהא שהששה שזכו בקרבן התמיד הם זוכים בקרבן יחיד אך רבינו שלא הביא הירושלמי הזה נראה שדחאו מהלכה ונראה שמעמו הוא משום דבירושלמי למדו דין זה מדכת"ב וערכו בני אהרן הכהנים הרי כאן ששה ופסוק זה מיירי בבן הבקר דקרבן יחיד, אך בתלמודא דידן בפ"ב דיומא (דף כ"ו) למדו מפסוק זה לטלה שמעון ששה ואף על גב דהאי קרא בבן הבקר כתיב כבר הקשו זה שם בגמרא ותירצו קושיא זו וא"כ אזדא ליה דינא דהירושלמי

³¹ רמב"ם שם הלכה א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

השורף³² עצמות אינו חייב משום שבירת עצם³³ אבל אסור לעשות כן כדי לאכול את המוח שבתוכם³⁴ ואפילו מבעוד יום אסור.

המחתך גידים אינו חייב.

ו. חלבו האליה תמימה ... מקום שהכליות יועצות ... הינא דלייף לית לן בה

האיברים ששורפין³⁵ אותן ע"ג המזבח מן החטאות הנאכלות ומן האשמות ומן השלמים הן הנקראין אימורין³⁶, ואלו הן האימורין של שור או של עז: החלב אשר על הקרב ובכללו חלב שעל גבי הקבה ושתי הכליות וחלב שעליהן עם החלב אשר על הכסלים ויותרת הכבד ונוטל מן הכבד מעט עם היותרת³⁷, ואם היה הקרבן ממין הכבשים מוסיף על אלו האליה תמימה עם החוליות מן השדרה³⁸, עד מקום הכליות שנאמר (ויקרא ג פסוק ט) לְעִמַּת הָעֵצָה יִסְרְגָהּ, וכל האימורין נשרפין על מזבח החיצון.

³² רמב"ם שם הלכה ה

³³ אדרבא נשרפין לכתחילה משום נותר וכדי שלא יבוא לידי תקלה. מנ"ח שם אות ו.

³⁴ עיין שו"ת יביע אומר ח"ד או"ח סי' לה סוף אות י שהקשה שלכאורה צ"ע על טעם אביי המוזכר בגמ' שמא יפקע העצם הרי מסתמא אין לחוש שיפקע העצם מיד עם נתינת הנחלת, רק כעבור זמן מה, לאחר שסילק ידיו ממנה. (ואף אם תקראנה אותו כאלה לעתים רחוקות, מילתא דלא שכיחא לא גורי רבנן.) ובכה"ג השיב גרמא. וכמ"ש הזרע אמת (סי' מד). ודעימיה. ותיירין שלשון ועצם לא תשברו בו, כולל גרמא ג"כ, הואיל ולא נכתב לשון עשייה בדבר. ואף לטעמא דרבא (פסחים שם) משום הפסד קדשים, דקא מפסיד ליה בידים. ופרש"י, שמפסיד המוח ושורפו בידים, ומושב שיפסל מאליו וכו'. הרי זה נעשה לאחר זמן והו"ל גרמא. וי"ל הפסד קדשים שאני, דאפי' בתרומה דקילא טפי ילפינן מדכתיב משמרת תרומותי שלא לגרום לה טומאה. וע' בסוכה (לה:): מפני שמכשירה. ובפרש"י שם. וה"ה שלא להביאה לידי הפסד. ואכמ"ל.

³⁵ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק א הלכה יח

³⁶ פירוש מלת אימורים כתב הערוך בערך מר שהם על שם שהם מורים ואדונים על כל האיברים ועולים ע"ג המזבח לחלק אדון העולם. והאל"ף הוא נוסף כאל"ף אמרכל, ולי נראה שהוא מלשון את ה' האמרת, יתאמרו כל, וכן אמרכל אמר כל. משנה למלך שם.

³⁷ ומש"כ מרן בשם רבינו שהוא קצה התחתון היוצא ממנו כמו הבוהן מן היד יעו"ש היטיב. והיינו אצבע הכבד שנוכר בתמיד פ"ד מ"ג יעו"ש היטיב. הר המוריה שם

³⁸ בהקדמה לזבחים כתב רבינו וז"ל האליה כולה עם החוליות הסמוכות לה והן החוליות אשר בין הירכים שקורין אותם הטבחים שדרתא עכ"ל ועיין רש"י בחולין י"א ה' יעו"ש היטיב וע"ע בתו"כ ויקרא פי"ט פרשה י"ד יעו"ש היטיב מש"כ בשם הראב"ד דרך חוליא אחת לוקחין עם האליה יעו"ש היטיב. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ז. הערופה כשהיא שלמה תיהוי

י"א³⁹ שעגלה ערופה אף לאחר שנערפה אין לנתחה לכתחילה ולהפשיט עורה.

ח. כפרה כתיב בה כקדשים

כבר התבאר במסכת קידושין דף נז. וע"ז כט: שעגלה ערופה⁴⁰ אסורה בהנייה אפילו לאחר שנעשית מצותה, ונקברת במקום עריפתה. שנאמר: (שם כא פסוק ד) וְעָרְפוּ שָׁם אֶת הָעֵגְלָה, מלמד שטעונה גניזה⁴¹, או לפי שנאמר בה (שם פסוק ח) כפרה – פֶּפֶר לְעֹמֶד יִשְׂרָאֵל כקדשים⁴². אבל אין מועלים בה, שאין מעילה בעגלה ערופה, אלא איסור הנאה מן התורה⁴³.

וכבר התבאר במסכת זבחים דף ע: שעגלה ערופה שנערפת כהלכתה טהורה⁴⁴ כפרה כתיב בה כקדשים⁴⁵, שנאמר בה (שם פסוק ח) פֶּפֶר לְעֹמֶד יִשְׂרָאֵל כקדשים⁴⁶, וכן אם נשחטה אחר ירידתה לנחל אף על פי שאסורה בהנאה הצילה אותה שחיטתה מידי נבילה.

ט. ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה

³⁹ כן הוא להדיא ברש"י הכא שלמה תהוי – אפילו לאחר עריפה עולמית אלמא לא מציינו למיתבר גרמי ולמיבדק אי טרפה היא דניתי אחריתי. ומש"כש היינו לכתחילה דומיא דפרה שפי' כשהיא שלמה – שלא ינתחנה. והתם היינו לכתחילה שלא יסתור משנה מסכת פרה פרק ד משנה ג – הפשיטה ונתחה כשרה. אולם הרמב"ם לא הביא כלל דין זה בעגלה ערופה ועיין מש"כ להלן.

⁴⁰ רמב"ם הלכות רוצה פרק י הלכה ו

⁴¹ כבכריתות ו.

⁴² עי' תוס' שם וזבחים מו א ועוד שצריכים שני הפסוקים לקודם עריפה ולאחר שנעשית מצותה. ועי' תו"י יומא ס א ד"ה ועגלה.

⁴³ תוס' יומא נט ב ותו"י שם ועיין קובץ שיעורים ח"ב כא – ד, ה

⁴⁴ ירושלמי פרק עגלה ערופה חד סב שאל לרבנן דקסרין עריפתה מהו שתטהר טריפתה מטומאתה וכו' מ"מ שם

⁴⁵ כבכריתות ו.

⁴⁶ עי' תוס' כריתות ו וזבחים מו א ועוד שצריכים שני הפסוקים לקודם עריפה ולאחר שנעשית מצותה. ועי' תו"י יומא ס א ד"ה ועגלה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

פרה אדומה⁴⁷ שורפין אות שלימה לכתחילה⁴⁸, אולם אם הפשיטה ונתחה⁴⁹ ואח"כ שרף כולה כשירה⁵⁰, וי"א⁵¹ שאם רוצה לכתחילה יכול להפשיטה ולנתחה, ואם חיסר ממנה כלום אפילו מפירשה פסולה.

י. משעיר המשתלח ... שיהו שניהם שוים

כבר התבאר במסכת יומא דף סב. נכפלה⁵² תיבת שְׁנֵי בשעירי יום הכפורים שלש פעמים, והוא אמרו (ויקרא טז פסוק ה) וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עֲזִים לְחֵטָאת. ואמר (שם פסוק ז) וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, ואמר (שם פסוק ח) וְנָתַן אֶת־הָרֶץ עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים גְּרָלוֹת, ובא בקבלה שזה לרמז מצותן שיותר רצוי ששני שעירי יום⁵³ הכפורים יהיו שוין במראה שניהם

⁴⁷ רמב"ם הלכות פרה אדומה פרק ג הלכה ב

⁴⁸ וכן משמע בפירש"י הכא שכתב כשהיא שלמה – שלא ינתחנה. וכן בעגלה ערופה כתב שלמה תהוי – אפילו לאחר עריפה עולמית אלמא לא מצינו למיתבר גרמי ולמיבדק אי מרפה היא דניתי אחריתי. וע"כ היינו לכתחילה שלא יסתור משנה מסכת פרה פרק ד משנה ג – הפשיטה ונתחה כשרה

⁴⁹ רמב"ם שם פרק ד הלכה יב

⁵⁰ ועיין חזו"א פרה ח אות יט שהקשה מנ"ל דכשר דיעבד הלא כל ששינה מהכתוב בפרשה פסול משום חוקה (א"ה ולדירי צ"ע דבר"ש הביא פסוק להכשיר בנתוח דאת עורה ואת בשרה כתיב (במדבר יט) רצה בהפשט ונתוח רצה במחובר) ותי' דהאי דאיתא הכא בגמא אינו דרשא דליכא יתור אלא שמרוצת הכתוב נשמע ושחט ושרף ולא עשה ביניהם כלום ואם היה הדין ששרף שלימה פסול לא נתאמת לשון התורה ושחט ושרף אלא ש"מ דגם שלימה כשרה וכן הלימוד לגבי עגלה ערופה ולפ"ד יובן אמאי לא הביא הרמב"ם דין שלימה גבי עגלה ערופה אולם עדיין צ"ע מ"ש מפרה דבעי שלימה לכתחילה. ועיין אור החיים שם פסוק ה ולפ"ד יובן שבפרה נאמר לימוד מיוחד וז"ל "הפסיק במאמר לעיניו בין זכרון הפרה לזכרון פרמיה שהם עורה וגו' לזה הבדיל הכתוב במעשה המובחר ואמר ושרף את הפרה פירוש כולה יחד, ואפילו עבר והפשיטה וכו' ועשה עורה לבד ובשרה לבד ופרשה לבד גם כן לא הפסיד, והוא מאמר את עורה ואת וגו'".

⁵¹ בר"ש מסכת פרה פרק ד משנה ג על הא דאת עורה ואת בשרה כתיב (במדבר יט ה) רצה בהפשט ונתוח רצה במחובר. דאיתא הפשיטה ונתחה כשרה. כתב ועיין משנה למלך שדייק משמע דאפילו לכתחילה. וקשה מההיא דפ"ק דחולין (דף י"א) ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה. ואולי קרא אתא שלא ינתח נתחים לנתחים דומיא דעולה ובוה יתקיימו הב' כתובים. אך מדברי רבינו נראה דלא אתא קרא אלא לכדיעבד דו"ק. ועיין זכר ישעיהו שם שתי' דהגמ' אצלנו הקשתה דאי לא אזלינן בתר רובא לא משכחת כלל לשרפה שלימה, דלעולם יהיה מחוייב דוקא לנתחה ולבודקה, והא דרשי' דצה שורפה שלימה, אלא ודאי דאזלינן בתר רובא ואינו צריך לנתחה, ורשאי לשרפה כשהיא שלימה, הכי הוא כוונת הש"ס לשיטת הר"ש, אבל באמת הוא רשאי ג"כ בהפשט וניתוח ולק"מ, וזה ברור ופשוט, ואגב יתוקן ט"ס במל"מ שהעתיק רצה בהפשט וניתוח רצה בניתוח, וצריך לומר רצה במחובר. ול"ד יובן אמראי לא הביא הרמב"ם מה דדרשינן בעגלה ערופה הערופה כשהיא שלמה תיהוי ששם הונה אם רוצה אך לא שחייה רק צ"ע מ"ש דבפרה רק דיעבד ועגלה אפילו לכתחילה.

⁵² פי' הרמב"ם על המשנה

⁵³ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה יד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לבנים או שניהם שחורים, ובקומה כלומר שגבהן שוה וברמים שיהיה מחירם שוה⁵⁴, ולקחתן באחת, כגון⁵⁵ שילקחו מאדם א' ביחד, או מב' בני אדם ועשו שליח לקבל המעות, שבהקדש מעות קונות.

ורצוי ולא חובה לפי שאמר אחרי בן והשעיר אשר עליה עליו הגורל לעזאזל ולא אמר האחד רצה בכך שעיר מכל מקום, ולכן בדיעבד אף על פי שאינן שוין כשיריין, לקח אחד מהן היום ואחד למחר או לאחר זמן, כשירים.

דף יא:

יא. אין גורל קובע לעזאזל אלא בדבר הראוי לשם

עוד התבאר שם דף סג: שהמום פוסל בשעיר המשתלח אפילו מום עובר⁵⁶, ואם היה בו מום מעיקרו פסול בלא"ה מטעם שאין הגורל קובע אלא בראוי לשם.

יב. לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה אנרים אנרים

עוד התבאר שם דף סז. שמוקירי ירושלים⁵⁷ היו מלוין את המשלח את השעיר לעזאזל עד הסוכה הראשונה. ועשר סוכות היו עושין לו בדרך מירושלים עד תחלת המדבר⁵⁸ בין כל אחת ואחת מיל. ושובת איש אחד או אנשים הרבה בכל סוכה וסוכה מהן כדי שיהיו מלוין אותו מסוכה לסוכה, על כל סוכה וסוכה אומרין לו הרי מזון והרי מים, אם כשל כחו וצריך

⁵⁴ ואפשר נמי שיהיו שוין במין המעות שיתן בעד זה וזה, אם בזהב או כסף או נחושת, ופשוט שאם לא לקחו, אלא נולדו אצלו יהי עב"פ דמי של זה כשל זה. תפארת ישראל – יבין מסכת נגעים פרק יד משנה ה

⁵⁵ תוספות ר' עקיבא איגר מסכת יומא פרק ו משנה א

⁵⁶ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ה הלכה יז

⁵⁷ רא"ש מסכת יומא הלכות סדר עבודת יום הכיפורים והרמב"ם השמיטו ולא ידעתי למה וכן תמה עברוך השולחן העתיד הלכות עבודת יום הכיפורים סימן קסא סעיף טו

⁵⁸ רמב"ם הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ג הלכה ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

לאכול⁵⁹ כדי שיוכל להביא השעיר לעזאזל אוכל ואפילו אם אינו פקוח נפש ואינו סכנה⁶⁰, ומעולם לא הוצרך אדם לכך.

אנשי הסוכה אחרונה לווהו מיל שהוא סוף התחום ונשארו שם ועומדין⁶¹. ורואין את מעשיו מרחוק⁶². הרי שהלך אחד עשר מיל. והוא היה מרחיק עוד מיל עד שמגיע למקום הצוק.

ביצד היה עושה חולק לשון של זהורית שהיה קשור בקרניו כמבואר לעיל דף מא: חציו קושר בסלע לראות כשילבין וחציו קושר בין שתי קרניו, דאם יקשר כולו בסלע שמא יקדים וילבין קודם רחיפה וישכח לדוחפו, משא"כ עתה היה הצמר הלבן שבשעיר⁶³ מוכירו. ודוחפו לאחוריו והוא מתגלגל ויורד, לא היה מגיע לחצי ההר עד שהוא נעשה איברים איברים⁶⁴, ובא ויושב לו תחת סוכה האחרונה עד שתחשך.

⁵⁹ ולשון הרא"ש "אם יצטרך לאכול". הרי דס"ל שמותר לאכול.

⁶⁰ דהותרה לו לאכול אף אם אינו מסוכן, רק שלא יוכל להביאו לעזאזל, נדחה מפני זה ענוי דיוהכ"פ, וכמו שהותרה לו שבת וטומאה, כמו דדרשו מעתי. ולא קשיא מהא דאמרו (יומא דף פ"א ע"א) מה לענוי שלא הותר מכללו תאמר במלאכה, דזה לא מקרי הותר מכללו, מה שקדושת יוה"כ נדחה עבור עבודת יוה"כ, דהו גופיה קדושת יוה"כ, והוי כמו שאמרו מנחות (דף מ"ח ע"א) חטא בשבת בשביל שתזכה בשבת כו', רק מה שנדחה עבור מוספי שבת שאינן מקדושת יוהכ"פ או תמידין, דמלאכה הותרה בשביל זה ודוק. אור שמח וכן בבן ידיד והביא מהקריית ספר שם ודלא כהרב מים חיים שם ובית המלך דמשמשע שהתירו רק משום חולי כלומר שלא יחלה ויסתכן שם

⁶¹ כי מסוכה האחרונה היו שני מילין למקום הדחייה של השעיר ואתי כר"מ. הר המוריה שם

⁶² ולא היו עושין סוכה אחת עשרה שא"כ לא היה מקרי ארץ גזירה כיון שמן הסוכה רשאין לילך עד לשם בו ביום. תוספות יום טוב מסכת יומא פרק ו משנה ה

⁶³ תפארת ישראל – הלכתא גבירתא מסכת יומא פרק ו משנה ג

⁶⁴ ימי שלמה הלכות עבודת יום הכיפורים פרק ג הלכה ז

[ז] לא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים וכו'. כל זה בזמן שעשו רצונו של מקום וכדת"ר כל זמן ששמעון הצדיק חי לא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים והוא אות טוב שהעונות משתכרים ומתפרקים הרב עבודת ישראל דף קצ"ט ע"ב וכ"כ מה"ר יהושע בנבנשתי ז"ל בס' עבודה תמה גם מוה"ר יהודה עייאש ז"ל הביאה הך ברייתא וסיים עלה ומשמת שמעון הצדיק היה בורח למדבר והסרקים פי' אנשים רקים ופוחזים היו אוכלים אותו וכדאיתא בגמרא ובקשתיה ולא מצאתיה לא רישא ולא סיפא ובר"פ מרף בקלפי מני שם ואזיל מילי דהו בזמן שמעון הצדיק וליתא להך התם ותא חזי מאן גברא רבא הוא הרב פרי"ח ז"ל בדין זה אייתי הך מתניתא בידיה משמא דגמרא דבני מערבא וזה עד ממחר סהדא רבא דליתא להאי מלתא בתלמודין כמו שנראה מדברי הרבנים ז"ל ועיין בס' בן ידיד מ"ש על דברי הפרי"ח ז"ל ובפי' סרקים פי' הרב פני משה ז"ל שם בירושלמי דהיינו ישמעאלים יושבי אהלים במדבר והרב שיירי קרבן ז"ל פי' הגזלנים שהיו במדבר היו אוכלים אותו עיין שם ועיין מ"ש בהלכות רוצח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

יג. ורוב בעילות אחר הבעל

כבר התבאר במסכת סוטה דף כז. שאשת איש⁶⁵ שזינתה⁶⁶, או שיצא עליה קול שהיתה מזונה תחת בעלה והכל מרננים אחריה, למרות זאת אין חוששין לבניה שמא הם ממזרים, שרוב בעילות תולין בבעל. ומותר לישא בתה לכתחילה⁶⁷, וי"א⁶⁸ שרק אם אין לו לישא אחרת.

אבל היא בעצמה חוששין לה משום זונה גם אם יצא עליה קול שהכל מרננים אחריה⁶⁹, וכהן חושש לה מדין תורה, ואם נשאה אין מוציאים⁷⁰, וגם חוששין לבניו⁷¹ שהם חללים, שאפילו הם שלו, הרי הם בני זונה מכהן שהם חללים⁷². ואם נשאו לכהן אין מוציאים⁷³, וישראלים אם רוצה להתרחק מן הכיעור יתרחק.

אולם אם ידוע שלא בא עליה בעלה אחר הקול שזינתה, כגון שהיה בעלה במדינת הים ותיכף שהלך בעלה ממנה, יצא קול שזינתה, ואז ספק אם נתעברה מבעלה קודם הליכתו, קודם הקול, תולין בבעל קודם הליכתו ואין חוששים על בניה שהם חללים⁷⁴.

⁶⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז ד טו

⁶⁶ אפילו זינתה ודאי בעדים שהרי רוב בעילות אחר הבעל. ט"ז שם ו ח"מ יד, ב"ש כב

⁶⁷ דעת הרמב"ם.

⁶⁸ דעת רש"י בב"ש כב

⁶⁹ אך אם אינו קול שהכל מרננים אלא קול בעלמא מחמת שראו ששחק עמה, או שראו בה דבר מכוער ודבר פריצות אינה נאסרת אף לכהן. ט"ז שם ז, ב"ש שם כא, ח"מ סי' ו יד, וב"ש שם ל

⁷⁰ ב"ש שם כד

⁷¹ אבל אם בעלה ישראל אפילו אם זנתה במזיד הבנים שתלד אח"כ כשירים אפילו לכהונה. ב"ש שם כה

⁷² שהרי זינתה קודם שנתעברה וכשחזר ובא עליה בעלה נעשית חללה והולד אף שבא מבעלה הוי חלל. ח"מ

שם טו

⁷³ ב"ש שם כב וכתב בשבות יעקב ח"ב סימן קמ"א דוקא בקלא דפסק אבל בקלא דלא פסק ודאי מוציאין ומהאי טעם פסק שם באשה אחת שהיתה יושבת תחת בעלה ויצא עליה קלא דלא פסק שזינתה תחתיו ונתאלמנה ועמדה ונשאת לכהן כופין אותו להוציא דהוי קלא דקודם הנשואין עי"ש.

⁷⁴ ח"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת חולין

ואם היא פרוצה ביותר י"א⁷⁵ שחוששין אף לבנים שהם ממזרים, וי"א⁷⁶ שאין חוששים אלא לכהונה, ומכל מקום היא נאמנת לומר על בניה שהם כשרים אף לדעה הראשונה.

ואם היתה פרוצה כשהיתה ארוסה או כשהיתה פנויה ואינה פרוצה לאחר נישואין, אף על פי שראוה מנאפת פעם אחת בניה כשרים, שרוב בעילות אחר הבעל וממנו נתעברה.

יד. מעדים זוממין... לא הרגו נהרגין הרגו אין נהרגין

כבר התבאר במסכת מכות דף ה: שמי שהעיד בשקר⁷⁷ ונודע בעדים שהעיד בשקר זהו שנקרא עד זומם, ומצות עשה לעשות לו כמה שרצה לעשות בעדותו לחבירו, במה דברים אמורים בעדים שהוזמו, אבל שתי כתות המכחישות זו את זו ואין כאן עדות אין עונשין את אחת מהן, לפי שאין אנו יודעים מי היא הכת השקרנית.

ומה בין הכחשה להזמה, ההכחשה בעדות עצמה זאת אומרת היה הדבר הזה וזאת אומרת לא היה הדבר הזה או יבא מכלל דבריה שלא היה, וההזמה בעדים עצמן שאמרו עמנו הייתם ואלו העדים שהזימום אינן יודעים אם נהיה הדבר או לא היה.

נהרג זה שהעידו עליו⁷⁸ ואחר כך הוזמו אינן נהרגין מן הדין⁷⁹, שנאמר (דברים יט פסוק יט) פֶּאֶשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת וְעֵדֵיין לֹא עָשָׂה וּדְבַר זֶה מִפִּי

⁷⁵ כיון דלא שייך בה לומר רוב בעילות מהבעל וכן הוא בפסקי מהרא"י סי' ל"ז וכן משמע בפרש"י, ב"ש שם כו

⁷⁶ רא"ש פי"ב כתב בשם ה"ג דאמרינן רוב בעילות מהבעל אפילו אם היא פרוצה ביותר וכ"כ הגמ"י פט"ז והחולקים על ה"ג לא חולקים עליו בזה וכ"כ בתשובת מהרי"ו דסוגי' דסומה איירי לענין איסור כהונה אבל ליכא חשש ממזר ומדייק כן מהרמב"ם שכתב אם היא פרוצה חוששין אף לבנים והיינו דחוששין לה ולהבנים והששא שלה הוא לאיסור כהונה כן הוא החשש הבנים לכן בניה לכתחלה אסורים ובדיעבד צ"ע אם מוציאים אותה מישראל. ב"ש שם כו

⁷⁷ רמב"ם שם הלכה ב

⁷⁸ שם הלכה ב

⁷⁹ וזהו שכתב רבינו אינם נהרגים מן הדין אבל עונשים אחרים יש להם כפי ראות ב"ד. רדב"ז שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת חולין

הקבלה, אבל אם לקה זה שהעידו עליו לוקין⁸⁰, וכן אם יצא הממון מיד זה ליד זה בעדותן חוזר לבעליו⁸¹ ומשלמין לו.

⁸⁰ כו'. וא"ת אי מקרא הא כתיב כאשר זמם ולא כאשר עשה ואי מק"ו הא אמרינן אין עונשין מדין ק"ו ומלקות עונש הוא והא דתנן מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב מלקות ארבעים ונמצאו זוממין לוקין וכו' היינו כגון שעדיין לא לקה אבל אם לקה לעולם אימא לך דפטור ואפשר שזו היא השגתו של הראב"ד ז"ל. וי"ל דדרשינן מדכתיב ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו משמע שהרי עדיין אחיו קיים הילכך אם נהרג אין נהרגין אבל אם לקה לוקין שהרי קיים הוא אחיו וצריך תלמוד. רדב"ז שם. אפשר לתת טעם לדברי רבינו דלא אמרינן כאשר זמם ולא כאשר עשה אלא היכא דהרגו על פיהם משום דגדול עונשם מנשוא אין ראוי לתת להם מיתת ב"ד שתכפר עליהם אלא ראוי להניחם שיהיו נדונין אחר מיתה בעונשים נוראים דוגמא לדבר נותן כל זרעו למולך שהוא פטור מה שאין לומר כן בהלקו ע"פ עדותם. ועוד י"ל טעם אחר שמאחר שאלהים נצב בעדת אל אילולא שהיה חייב זה מיתה לא היה מניח הקדוש ברוך הוא שתאבד נפש אחת מישראל ומאחר שהניח הקדוש ברוך הוא לב"ד שייסכימו להרוג את זה ונהרג חייב מיתה היה הילכך אין לעדים משפט מות מה שאין לומר כן במלקות. כס"מ שם, אני אומר דטעם דברי רבנו דאע"ג דאם לקה אינו חייב מלקות מתורת כאשר זמם דאין עונשין מן הדין וליתא בחזרה (דלא שייך תירוץ ריב"א ולא תירוץ ר"י) אכתי אף במלקות קי"ל דאע"ג שלקו לוקין משום והיה אם בן הכות הרשע עיין בפרקין ה"ט דכל היכי דליכא לקיים כאשר זמם לוקה משום אם בן הכות הרשע דומיא דבן גרושה ועיין בתוס' יום טוב פ"א דמכות מ"ט והנכון כמ"ש ודוק. מרכה"מ שם, ועיין חידושי הגר"ח הלוי שם

⁸¹ אפשר לחלק בין ממון למיתה דממון אפשר בחזרה וכיון שכך כך לי עשה כמו זמם וכן כתבו התוספות בריש ב"ק (דף ד'): ד"ה ועדים זוממים אהא דמני רבי חייא עדים זוממין בכ"ד אבות נזיקין וז"ל פי ריב"א דאפילו שילם ע"פ עדים זוממין חייבין דלא שייך בממון כאשר זמם ולא כאשר עשה דאפשר בחזרה ור"י מפרש דלא צריך להאי טעמא דגבי ממון מחייבין להו בק"ו דגבי ממון עונשין מן הדין והא דאמרינן במכות הרגו אין נהרגין דהיינו משום דהתם אין עונשין מן הדין עכ"ל. כס"מ שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

